

Regiovisie aanpak Geweld in huiselijke kring en Kindermishandeling

2015-2018

Regio Zuidoost-Brabant

Asten, Bergeijk, Best, Bladel,
Cranendonck, Deurne, Eersel,
Eindhoven, Geldrop-Mierlo,
Gemert-Bakel, Heeze-Leende,
Helmond, Laarbeek, Nuenen,
Oirschot, Reusel-de Mierden,
Someren, Son en Breugel,
Valkenswaard, Veldhoven, Waalre

Februari 2015
J.M.D. Fregeres
E.F.B. Scheepers

INHOUD

1. Inleiding.....	3
2. Definities	4
3. Wettelijke en landelijke kaders.....	5
3.1 Veranderingen in het sociaal domein	5
3.2 Transitie en transformatie jeugdzorg.....	5
3.3 Kernbeleid Veiligheid	5
3.4 Ontwikkeling Veilig Thuis	5
3.5 Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling	6
3.6 Wet tijdelijk huisverbod	6
3.7 Wet herziening kinderbeschermingsmaatregelen	7
3.8 Actieplan Kinderen Veilig	7
3.9 Actieplan Ouderen in Veilige Handen	8
3.10 Ontwikkeling (Boven) Regionale Vrouwen Opvang.....	8
3.11 Landelijke specialistische opvang voor specifieke doelgroepen.....	9
4. Inhoudelijke uitgangspunten van de Regiovisie.....	10
4.1 Inleiding	10
4.2 Veiligheid staat voorop	11
4.3 Kinderen staan centraal	11
4.4 Nadruk op preventie en vroegtijdig signaleren	11
4.5 Deskundige taxatie en beoordeling.....	12
4.6 Eén gezin, één plan, systeemgericht werken.....	12
4.7 Versterken van eigen kracht, sociale omgeving en netwerk	13
4.8 De juiste hulp op het juiste moment.....	13
4.9 Duidelijkheid over beleidsregie, procesregie en casusregie	14
4.10 Dwang en hulp versterken elkaar.....	15
4.11 Opvang.....	15
4.12 Herstel en nazorg	16
5. Taken en verantwoordelijkheden van de 21 gemeenten in de regio.....	17
5.1 Een geïntegreerd Veilig Thuis voor een betere samenhang	17
5.2 Wettelijke Taken Veilig Thuis.....	18
5.3 Niet-wettelijke taken Veilig Thuis.....	18
5.4 Veilig Thuis binnen de infrastructuur Volwassenen	21
5.5 Veilig Thuis binnen de infrastructuur Jeugd	22
5.6 Landelijke Toegankelijkheid van Opvang	22
6. Taken en verantwoordelijkheden van gemeenten.....	23
6.1 Regievoering	23
6.2 Preventie en voorlichting.....	24
6.3 Bevorderen van de deskundigheid van professionals op het gebied van signaleren en bespreekbaar maken risico's op huiselijk geweld	24
6.4 Implementeren en hanteren van de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling.	25

6.5 Wijkteams betrekken de expertise van Veilig Thuis.....	25
6.6 Casusregie en deskundigheid bij huiselijk geweld en kindermishandeling.....	25
6.7 Inzet van specifieke zorg.....	27
6.8 Ketenaanpak.....	28
7. Financiën.....	29
Bijlage 1: Wat is de omvang van huiselijk geweld in de regio Zuidoost-Brabant?	31
Bijlage 2: Uitvoering functies Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in Zuidoost-Brabant ..	33

1. Inleiding

In 2014 zijn de 35 centrumgemeenten verantwoordelijk voor het organiseren van vrouwenopvang en de aanpak van geweld in huiselijke kring. Vanaf 1 januari 2015 worden met de invoering van de Jeugdwet en de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) 2015 alle gemeenten verantwoordelijk voor de ketenaanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling.

Huiselijk geweld zo veel mogelijk voorkomen en betere hulp voor slachtoffers en plegers. Dat is het doel van Regio Aanpak Veilig Thuis. Het is een initiatief van de VNG, Federatie Opvang en het ministerie van VWS, dat de opdracht heeft gegeven om, met ingang van 2015, op regionaal niveau elke vier jaar een breed gedragen regiovisie 'geweld in huiselijke kring en kindermishandeling' op te stellen.

Elke regio dient op basis van de regiovisie te zorgen voor een goede sturing en samenhang in het beleid, waarbij lokale en regionale organisaties gezamenlijk verantwoordelijkheid nemen voor een integrale en sluitende aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling. Daarnaast verklaren alle gemeenten in de regio zich in de regiovisie akkoord met de inzet van de regionale gelden.

In deze regiovisie leggen de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant de uitgangspunten en hun visie op de beoogde veranderingen vast. De aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling is nog steeds sterk in ontwikkeling. Met deze visie wordt de basis gelegd om deze ontwikkeling samen vorm te geven.

Deze samenwerking biedt kansen om de dienstverlening aan slachtoffers van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling in Zuidoost-Brabant verder te verbeteren en in samenhang met de decentralisaties in het sociaal domein een belangrijke transformatie te verwezenlijken. De 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant stellen met deze gezamenlijke integrale visie op de aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling het kader voor deze transformatie.

De regiovisie wordt voor de periode 2015-2018 vastgesteld. Gemeenten/subregio's zijn zelf verantwoordelijk voor verdere uitwerking van de aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling in het kader van deze regiovisie.

Na twee jaar vindt een tussentijdse evaluatie plaats en kan de regiovisie op basis van de ervaringen en actuele ontwikkelingen worden bijgesteld.

2. Definities

In deze regiovisie wordt gesproken over geweld in huiselijke kring en kindermishandeling. Deze termen verwijzen naar verschillende vormen van geweld. Hieronder vindt u de definities.

Geweld in huiselijke kring

Met huiselijk geweld wordt meestal bedoeld geweld tussen (ex) partners.

In de Wet meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling wordt het begrip breder gedefinieerd als ‘geweld in huiselijke kring’: geweld dat gepleegd wordt door iemand uit de huiselijke kring van het slachtoffer, dat wil zeggen (voormalige-) partners, gezinsleden, familieleden en huisvrienden. Het begrip huiselijk heeft expliciet te maken met de relatie tussen de pleger en het slachtoffer en niet met de plaats van het geweld. Onder geweld wordt verstaan de aantasting van de persoonlijke integriteit. Het kan daarbij gaan om lichamelijk geweld (mishandeling), psychisch of emotioneel geweld (uitschelden, treiteren, kleineren, bedreiging, stalking), ongewenste seksuele toenadering of seksueel misbruik. Het kan de vorm aannemen van (ex-)partnergeweld, eer-gerelateerd geweld, huwelijksdwang en achterlating in het land van herkomst, kindermishandeling, geweld tegen ouders of geweld tegen ouderen, inclusief financiële uitbuiting.

Kindermishandeling

In de Jeugdwet wordt kindermishandeling als volgt gedefinieerd: ‘Elke vorm van een voor een minderjarige bedreigende of gewelddadige interactie van fysieke, psychische of seksuele aard, die de ouders of andere personen ten opzichte van wie de minderjarige in een relatie van afhankelijkheid of van onvrijheid staat, actief of passief opdringen, waardoor ernstige schade wordt berokkend of dreigt te worden berokkend aan de minderjarige in de vorm van fysiek of psychisch letsel’. Het gaat hierbij om: lichamelijke mishandeling, lichamelijke verwaarlozing, emotionele en psychische mishandeling, emotionele en psychische verwaarlozing, seksueel misbruik en kinderen als getuige van huiselijk geweld Ook meisjesbesnijdenis, of vrouwelijke genitale verminking, valt onder kindermishandeling.

Geweld in afhankelijkheidsrelaties

Onder de term ‘geweld in afhankelijkheidsrelaties’ vallen alle vormen van geweld die onder geweld in huiselijke kring vallen en ook geweld binnen een professionele relatie of ondersteuning door vrijwilligers. Afhankelijkheidsrelaties komen voor in ambulante zorg of begeleiding en binnen intramurale woonvormen als de residentiële jeugdzorg, de verzorgings- en verpleeghuizen, psychiatrische inrichtingen en woonvormen voor mensen met een verstandelijke beperking, maar ook in peuterspeelzalen, kinderopvang, onderwijs, sportvereniging en in andere verbanden waar kinderen onder begeleiding van volwassenen staan. Deze regiovisie richt zich ook op deze vormen van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

3. Wettelijke en landelijke kaders

Er zijn verschillende kaders en ontwikkelingen die van belang zijn bij het opstellen van deze regiovisie geweld in huiselijke kring en kindermishandeling.

3.1 Veranderingen in het sociaal domein

Zorg, welzijn, werken en zelfstandig wonen zijn terreinen waarop met het ingaan van de nieuwe Wmo en de Participatiewet per 1 januari 2015 het nodige wijzigt. De veranderingen binnen het sociaal domein, zoals de transitie van taken vanuit de AWBZ en de transformatie naar wijk- of gebiedsgerichte teams in de regiogemeenten, hangen nauw met elkaar samen en versterken elkaar. De door het Rijk beoogde efficiencyvoordelen zijn alleen haalbaar als de samenhang optimaal wordt benut.

3.2 Transitie en transformatie jeugdzorg

Per 1 januari 2015 is ook de nieuwe Jeugdwet in werking getreden, waarbij de gemeenten verantwoordelijk worden voor de jeugdzorg. Het gaat hierbij niet alleen om een overheveling van taken en verantwoordelijkheden (transitie), maar ook om het vernieuwen van het huidige jeugdzorgstelsel (transformatie).

Met de nieuwe Jeugdwet wordt beoogd meer in te zetten op preventie, de-medicalisering, hulp op maat en dichtbij, stimuleren van eigen kracht, integrale hulp aan gezinnen, het versterken van de sociale omgeving van jeugdigen en het gezin en meer ruimte voor professionals door vermindering van regeldruk.

3.3 Kernbeleid Veiligheid

Het Kernbeleid Veiligheid van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) wordt, in verband met de decentralisaties in het sociaal domein, geactualiseerd. De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling, de verbinding zorg en veiligheid en het thema veilige publieke taak krijgen nu ook een plek in het Kernbeleid.

3.4 Ontwikkeling Veilig Thuis

Vanuit de nieuwe Wmo zijn de gemeenten verantwoordelijk voor het instellen en in stand houden van één bovenlokaal meldpunt voor huiselijk geweld en kindermishandeling. Het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) en de Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) zijn per 1 januari 2015 ondergebracht in het nieuwe Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling. Dit meldpunt heeft de naam Veilig Thuis. Veilig Thuis ontwikkelt een nieuwe, integrale manier van werken en zal haar taken in nauwe afstemming met het sociale domein uitvoeren.

3.5 Wet Meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling

Sinds 1 juli 2013 zijn professionals wettelijk verplicht het stappenplan dat in de meldcode staat te gebruiken wanneer zij signalen oppikken of vermoedens hebben van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling. De wet geldt voor de sectoren (jeugd-)gezondheidszorg, onderwijs en leerplicht, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie. Organisaties binnen deze sectoren hebben de verplichting een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling op te stellen en medewerkers in staat te stellen hiermee te werken. Het besluit minimumeisen verplichte meldcode bevat ieder geval de volgende vijf stappen.

1. Het in kaart brengen van signalen
2. Overleggen met een collega en zo nodig advies vragen aan Veilig Thuis
3. In gesprek gaan met de betrokkenen
4. Wegen van het geweld of de kindermishandeling en bij twijfel altijd Veilig Thuis raadplegen
5. Besluiten tot het zelf organiseren van hulp of melden bij Veilig Thuis.

Organisaties hebben de verplichting om de verantwoordelijkheden in de uitvoering van de meldcode en het stappenplan te beleggen, te zorgen voor deskundigheid en protocollen voor de kind-check en het vastleggen van gegevens.

Het is gebleken dat wanneer professionals een meldcode gebruiken, zij drie keer zo vaak ingrijpen bij vermoedens van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling als professionals die geen meldcode gebruiken. Het is dus een zeer belangrijk middel bij het opzetten van een goed systeem voor (vroeg)signalering.

De Wet verplichte meldcode is op twee manieren van belang voor gemeenten. Zij moeten voor sommige ambtenaren zelf een meldcode opstellen en gemeenten moeten toezicht houden op de naleving van de wet.

Movisie heeft als aanvulling op de meldcode het 'Stappenplan handelen bij ontspoorde mantelzorg' uitgebracht. Voor een mantelzorger is het moeilijk toegeven dat zorg ontspoord is en voor een beroepskracht bemoeilijkt dit het signaleren. Het stappenplan geeft leidinggevenden en beroepskrachten in zorg en welzijn houvast hoe te handelen bij (vermoedens van) ontspoorde mantelzorg

Voor vrijwilligers geldt er geen verplichte meldcode. Vrijwilligersorganisaties en sportbonden die werken met vrijwilligers hebben de laatste jaren met het project 'In veilig handen' maatregelen genomen om hun organisaties veiliger te maken. De maatregelen richten zich op preventie van seksueel grensoverschrijdend gedrag in vrijwilligerswerk met kinderen.

3.6 Wet tijdelijk huisverbod

De Wet Tijdelijk huisverbod uit 2009 maakt het mogelijk om een persoon van wie een ernstige dreiging van huiselijk geweld uitgaat tijdelijk (in beginsel 10 dagen) de toegang tot zijn of haar woning te ontzeggen.

Tijdens deze periode mag de betreffende persoon ook geen contact opnemen met de partner en de eventuele kinderen. De maatregel voorziet in een afkoelingsperiode waarin hulpverlening op gang kan komen en verdere escalatie kan worden voorkomen.

Het tijdelijk huisverbod wordt vaak ingezet bij partnergeweld, in een groot aantal situaties zijn ook kinderen betrokken. Het tijdelijk huisverbod kan ook worden opgelegd bij kindermishandeling of bij een ernstig vermoeden daarvan.

De burgemeester legt het verbod op en kan het verbod verlengen tot maximaal vier weken.

3.7 Wet herziening kindbeschermingsmaatregelen

Wanneer een kind in zijn of haar ontwikkeling wordt bedreigd en de ouder(s) niet open staan voor hulpverlening, komt de jeugdbescherming in beeld.

Per 1 januari 2015 is de Wet Herziening Kinderbeschermingsmaatregelen in werking getreden, waarin de maatregel van ondertoezichtstelling op een aantal punten is gewijzigd. De maatregelen van ontheffing en ontzetting uit de ouderlijke macht verdwijnen en hebben plaats gemaakt voor de gezagsbeëindigende maatregel.

Het Jeugdrecht verandert daarmee aanzienlijk en deze verandering heeft in samenhang met de veranderingen die voortkomen uit de nieuwe Jeugdwet gevolgen voor de samenwerking tussen de gemeentelijke teams, De Raad voor de Kinderbescherming, de Gecertificeerde Instelling en Veilig Thuis.

3.8 Actieplan Kinderen Veilig

In het 'Actieplan, Kinderen Veilig, aanpak kindermishandeling 2012-2016' nemen de ministers van V&J en VWS verschillende maatregelen om kindermishandeling verder terug te dringen. Thema's zijn het versterken van preventie, het ontwikkelen van lesmodules, implementatie van de Meldcode in het onderwijs, de verbinding tussen straf en hulp, vechtscheidingen en de implementatie van de kind-check.

Extra aandacht gaat uit naar het ontwikkelen van een multidisciplinaire aanpak in de behandeling van slachtoffers en daders, de samenwerking op dit terrein kan en moet beter. Het stoppen van geweld en het behandelen van de schadelijke gevolgen kan meer geïntegreerd worden ingezet.

Daarnaast ligt komende jaren prioriteit bij de aanpak van fysieke mishandeling en seksueel misbruik. In 2013 is het kwaliteitskader voorkomen seksueel misbruik in de jeugdzorg ontwikkeld en geïmplementeerd.

Onderdeel van het actieplan Kinderen Veilig is de versterking van de inzet van het strafrecht bij kindermishandeling. Het strafrecht vormt de stok achter de deur om kindermishandeling te stoppen en hulpverlening te starten. Waar nodig dient vanuit het strafrecht gewerkt te worden aan gedragsverandering van de dader door de inzet van gedrags- en zorginterventies. Acties op het gebied van het strafrecht zijn het versterken van aangifte bereidheid van professionals, de intensivering van het opsporingsonderzoek bij kindermishandeling, het inzetten van voorwaardelijke sancties en bijzondere voorwaarden bij strafvordering.

Gemeenten worden vanuit het programma inhoudelijk ondersteund met 'best practices' om hun regierol te versterken en er zijn activiteiten gericht op de inzet van de unieke positie van de burgemeester.

3.9 Actieplan Ouderen in Veilige Handen

Rijk en VNG hebben afgesproken om de aanpak van ouderenmishandeling te intensiveren en tot prioriteit te maken. Gemeenten kunnen bij de implementatie gebruik maken van de doelstellingen uit het actieplan 'ouderen in veilige handen' en landelijke best practices. Binnen het programma is de leidraad Veilig Zorgrelatie ontwikkeld. Doelgroep zijn zorgorganisaties in de langdurige zorg (verpleging, verzorging en thuiszorg, gehandicaptenzorg en geestelijke gezondheidszorg). De leidraad biedt handvatten voor bewustwording, preventie en interventie bij grensoverschrijdend gedrag en mishandeling binnen de professionele zorgrelatie.

3.10 Ontwikkeling (Boven) Regionale Vrouwen Opvang

Regionale verantwoordelijkheid van gezamenlijke gemeenten

De gezamenlijke gemeenten zijn er in het kader van de Wmo en de AWBZ verantwoordelijk voor dat er in iedere regio opvangmogelijkheden zijn voor groepen voor wie specifieke (veiligheids-)maatregelen nodig zijn. Zij moeten er ook samen voor zorgen dat het stelsel goed functioneert. Het uitgangspunt is dat er niemand die opvang nodig heeft tussen wal en schip valt en dat regionaal voldoende capaciteit beschikbaar is.

Slachtoffers van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling worden bij voorkeur in, of zo dicht mogelijk bij, hun sociale omgeving opgevangen. Het eigen sociale netwerk is dichtbij, de fase na de opvang kan plaatsvinden in een bekende omgeving.

Naast vrouwelijke slachtoffers van huiselijk geweld (met kinderen) gaat het hierbij ook om de opvang van:

- slachtoffers van ouderenmishandeling,
- slachtoffers van ouder-mishandeling
- daders (in bepaalde situaties)
- Nederlandse slachtoffers van mensenhandel, loverboys en gedwongen (jeugd)prostitutie
- buitenlandse slachtoffers van mensenhandel met een tijdelijke verblijfsvergunning op basis van de B9-regeling.
- (een regeling die recht geeft op verblijf, bijstand en ondersteuning wanneer het slachtoffer meewerkt binnen een strafrechtelijk onderzoek naar de dader)

De wetgever (artikel 20, Wmo) heeft bepaald dat door gemeenten bekostigde opvangvoorzieningen landelijk toegankelijk moeten zijn. De regionale crisisopvang kan daarom bij dreigende geweldsescalatie ook een beroep doen op veilige opvangplaatsen via het landelijke netwerk van de vrouwenopvang.

Kinderen in de opvang

Kinderen in de opvang vormen een bij uitstek kwetsbare groep. Zij zijn uit hun sociale omgeving weggerukt en vaak getraumatiseerd. De kinderen die in de opvang verblijven horen kwalitatief goede ondersteuning te krijgen en volgens beproefde methodieken te worden begeleid. Naast individuele begeleiding van kinderen binnen de opvang is het belangrijk dat er gespecialiseerde jeugdhulp kan worden ingezet bij de traumaverwerking van jeugdigen.

3.11 Landelijke specialistische opvang voor specifieke doelgroepen

Voor een aantal specifieke doelgroepen zijn bovenregionaal of op landelijk niveau maatregelen getroffen/afspraken gemaakt:

- Jonge vrouwen die slachtoffer zijn van eer-gerelateerd geweld waarbij sprake is van aanzienlijke dreiging en complexe meervoudige problematiek.
- Slachtoffers van eer-gerelateerd geweld met een acute vraag naar opvang.
- Slachtoffers van loverboys waarbij sprake is van aanzienlijke dreiging en complexe meervoudige problematiek.
- Vrouwen die slachtoffer zijn van extreme geweldsdreiging vanuit een criminele bende, een psychiatrisch gestoorde bedreiger of die te maken hebben met extreme stalking.
- Mannelijke slachtoffers.

Voor hen zijn in VNG-verband afspraken gemaakt over de beschikbaarheid van bovenregionale of landelijke opvangvoorzieningen. De centrumgemeenten storten de middelen (uit de decentralisatieuitkering Vrouwenopvang) voor opvang van deze specifieke groepen in een apart fonds. Vanuit dit fonds sluiten zij raamovereenkomsten met aanbieders. De toegang verloopt via de gemeente of de politie.

Categorale opvang van buitenlandse slachtoffers van mensenhandel (COSM)

Het ministerie van Veiligheid en Justitie financiert de opvang van slachtoffers van mensenhandel in de bedenkfase.

Landelijk knooppunt Huwelijksdwang en Achterlating

In 2014 is Den Haag gekozen als vestiging van het Landelijk Knooppunt Huwelijksdwang en achterlating, dat vanaf 2015 wordt gefinancierd vanuit de Decentralisatie Uitkering Vrouwenopvang (DU VO).

4. Inhoudelijke uitgangspunten van de Regiovisie

4.1 Inleiding

Kinderen en volwassenen hebben recht op een veilig thuis. Geweld in huiselijke kring en kindermishandeling zijn onaanvaardbaar. Nog steeds is het aan de orde stellen van vermoedens rond geweld of verwaarlozing een taboe, ook onder professionals. Door dit taboe verkeren mensen onnodig lang in onveilige situaties.

Geweld in huiselijke kring en kindermishandeling kunnen leiden tot (ernstige) psychische en lichamelijke klachten bij slachtoffers. Vaak is er sprake van trans-generatiele overdracht. Veel volwassen ouders zijn vroeger zelf slachtoffer geweest van geweld, of zijn hiervan getuige geweest.

Het bestrijden van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling, het doorbreken van het taboe en het voorkomen van schade en overdracht naar een volgende generatie vragen om een sluitende integrale aanpak.

De centrumgemeenten, grootstedelijke regio's, provincies en rijk hebben de afgelopen jaren flink geïnvesteerd in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling op regionaal niveau. De G4 hebben als voortrekkers een integrale aanpak ontwikkeld en onderzoek laten uitvoeren naar de voorwaarden voor een effectieve aanpak van geweld in huiselijke kring.

Deze visie van de G4 op een ketenbrede en integrale aanpak van geweld in huiselijke kring wordt als onderlegger gebruikt voor de regiovisie in Zuidoost-Brabant. Kern van de visie is:

- De ketenaanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is gericht op het voorkomen - > signaleren -> stoppen -> en het beperken van de schadelijke gevolgen van huiselijk geweld en kindermishandeling.
- De aanpak wordt vormgegeven vanuit de lokale ondersteuningsstructuur zoals die vanuit de WMO en Zorg voor Jeugd is ingericht. Aan de 'voorkant' wordt ingezet op het voorkomen en vroegtijdig signaleren van huiselijk geweld en kindermishandeling, in de fase van stoppen van het geweld en het beperken van de schadelijke gevolgen wordt er nauw samengewerkt tussen lokale professionals en de regionale partners vanuit Veilig Thuis, opvang, zorg en veiligheid en aan de 'achterkant' wordt nazorg geboden en geïnvesteerd het opbouwen en versterken van het sociale netwerk.
- De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling onderscheidt zich omdat veiligheid het kernthema is. In situaties van (acute) dreiging en escalatie van geweld volstaat de aanpak in de sociale structuur niet meer maar is een krachtige en snelle aanpak in afstemming met politie en justitie noodzakelijk.
- Er zijn veel partners betrokken bij de aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling. De inzet is het meest effectief wanneer ieders expertise wordt benut en deze in samenhang en multidisciplinair wordt ingezet.

De onderstaande inhoudelijke uitgangspunten zijn leidend in de gehele keten van aanpak van geweld in huiselijke kring en kindermishandeling.

4.2 Veiligheid staat voorop

Bij vermoedens van huiselijk geweld of kindermishandeling, of als er sprake is van geweld, moet in de eerste plaats de veiligheid van de betrokkenen worden gewaarborgd. Waar mogelijk moet de veiligheid in de thuissituatie worden hersteld. Als dit niet mogelijk is, moeten de betrokkenen in veiligheid worden gebracht. Dit kan worden gerealiseerd door veilig onderdak te regelen, een tijdelijk huisverbod op te leggen, of kinderbeschermingsmaatregelen in te zetten. In situaties van acute dreiging is een snelle aanpak in nauwe samenwerking met politie en justitie of de Raad voor de Kinderbescherming noodzakelijk. Het duurzaam borgen van de veiligheid blijft gedurende de ondersteuning en behandeling voorop staan. Alle betrokken professionals moeten de deskundigheid hebben om het geweld bespreekbaar te maken met slachtoffers en plegers. Professionals moeten voldoende vaardigheid hebben om gezinsleden uit te vragen of de veiligheid van het gezin en de gezinsleden nog steeds geborgd is.

4.3 Kinderen staan centraal

In situaties waarin de veiligheid, gezondheid of ontwikkelingsmogelijkheden van kinderen worden bedreigd heeft het belang van het kinderen prioriteit. Daar waar belangen van kinderen niet parallel lopen met belangen van volwassenen gaan de belangen van de kinderen voor. Het creëren van een veilige situatie voor kinderen en het veilig stellen van hun ontwikkelingsmogelijkheden staat altijd voorop. Het is belangrijk dat alle kinderen die te maken hebben met huiselijk geweld of kindermishandeling, zowel als direct slachtoffer als getuige van geweld tussen volwassenen, goede en tijdige hulp en ondersteuning krijgen.

4.4 Nadruk op preventie en vroegtijdig signaleren

Gemeentelijke samenhang creëren tussen de beleidsvelden jeugd, Wmo en veiligheid ten aanzien van huiselijk geweld draagt bij aan preventie. Voorbeelden van deze samenhang zijn:

- Het voorkomen van armoede en achterstandssituaties en ondersteuning bij schuldproblematiek helpt kindermishandeling en huiselijk geweld te voorkomen.
- Aandacht voor overbelasting van mantelzorgers draagt bij aan het voorkomen van ouderenmishandeling.

Het is ook belangrijk dat op lokaal niveau informatie beschikbaar is over en voor risicogroepen. De gemeente kan bijvoorbeeld besluiten specifieke preventieve activiteiten in te zetten in risicowijken, voor risicogroepen en voor specifieke risicogezinnen, zoals het preventief aanbieden van (extra) opvoedondersteuning.

Betrokkenen bij huiselijk geweld moeten weten hoe en waar hulp gezocht kan worden. Zij moeten kunnen rekenen op steun en professionaliteit om het leven zo snel mogelijk weer veilig op de rit te krijgen.

Hoe eerder geweld wordt gesignaleerd, hoe groter de kans is dat het geweld op eenvoudige wijze is te stoppen. Goede informatie en voorlichting over huiselijk geweld en kindermishandeling ondersteunen de meldingsbereidheid en het oppakken van verantwoordelijkheid door de sociale omgeving.

Burgers die vermoedens hebben van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling moeten laagdrempelig terecht kunnen in hun eigen omgeving maar ook bekend zijn met de mogelijkheid om buiten het eigen sociale netwerk te melden bij Veilig Thuis.

De gemeentelijke professionals en vrijwilligers spelen een belangrijke rol in de signalering. Zij moeten goed in staat zijn om signalen te herkennen en hierover zelf het gesprek aan te gaan met de betrokkenen. Vaak nog zijn zij handelingsverlegen en terughoudend om iets met signalen huiselijk geweld of kindermishandeling te doen. Het is van belang dat professionals de meldcode hanteren, weten wat zij moeten doen en weten hoe zij advies en specialistische hulp kunnen inschakelen. Professionals moeten snel en laagdrempelig advies en consultatie kunnen inwinnen.

Het is van belang dat binnen organisaties in de (jeugd) gezondheidszorg, het onderwijs, kinderopvang, maatschappelijke ondersteuning, jeugdzorg en justitie, maar ook in de ouderenzorg, bij woningbouwverenigingen, sportverenigingen en vrijwilligersorganisaties, structureel aandacht is voor deskundigheidsbevordering en de bijdrage die de organisatie levert aan het stoppen en voorkomen van huiselijk geweld en kindermishandeling.

4.5 Deskundige taxatie en beoordeling

Het is van belang om in situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling snel expertise in te kunnen zetten om de complexiteit van de problematiek in te schatten, de ernst en aard van het geweld en de gevolgen ervan voor de verschillende gezinsleden in beeld te brengen en te bepalen welke hulp en ondersteuning nodig zijn.

4.6 Eén gezin, één plan, systeemgericht werken

Het is belangrijk om ook in situaties van huiselijk geweld en kindermishandeling het gezin of het familieverband als geheel te blijven bezien en systeemgericht te werken. Huiselijk geweld gaat niet alleen over plegers en slachtoffers maar raakt alle gezinsleden en de directe omgeving van het gezin. Systeemgericht werken in een geweldssituatie staat stil bij de rol en verantwoordelijkheid van een ieder, zowel voor de korte termijn (het geweld moet stoppen) als voor de langere termijn (het geweld is duurzaam gestopt). Als de veiligheid het toelaat zal daarom met het systeem als geheel het gesprek gevoerd worden.

4.7 Versterken van eigen kracht, sociale omgeving en netwerk

Hulp bij geweld in huiselijke kring en kindermishandeling is effectiever wanneer de betrokkenen en hun sociale netwerk hier zelf een rol in nemen.

Het aanspreken van de eigen kracht van mensen en hun sociale omgeving en hen in staat stellen om zelf de verantwoordelijkheid nemen voor een veilig thuis is van groot belang in alle facetten van de aanpak. Een veilige en krachtige omgeving kan een belangrijke bijdrage leveren aan het creëren van een duurzaam veilige situatie. Het sociale netwerk fungeert dan als steunstructuur en ‘oogje in het zeil’ dichtbij de betrokkenen.

Professionals op hun beurt moeten zorgen dat een goede ondersteuningsstructuur voor het sociale netwerk beschikbaar is. Wanneer er geen of een zeer beperkt sociaal netwerk is, of het inzetten van het huidige sociaal netwerk ongewenst is, ondersteunen professionals het gezin bij de opbouw van een nieuw sociaal netwerk.

4.8 De juiste hulp op het juiste moment

Betrokkenen staan bij een crisis of escalatie het meest open voor verandering en hulpverlening. Mogelijkheden voor snelle verwijzing naar hulp en ondersteuning zijn daarom cruciaal om de hulp op gang te brengen. Het is belangrijk dat elk lid van het systeem en in samenhang met elkaar hulp en ondersteuning krijgt aangeboden.

Zowel lichte als zware hulp dienen in een situatie van huiselijk geweld en kindermishandeling direct beschikbaar zijn en gelijktijdig te kunnen worden aangeboden. Op zowel lokaal niveau (bijvoorbeeld opvoedingsondersteuning en ambulante hulp) als regionaal niveau (bijvoorbeeld gespecialiseerde behandeling binnen de GGZ) dient een gedifferentieerd aanbod van hulp en ondersteuning beschikbaar te zijn. Sommige specifieke expertise wordt op landelijk niveau aangeboden (b.v. eengerelateerd geweld).

Om de inter-generatiele cirkel van geweld daadwerkelijk te doorbreken moet de hulpverlening gericht zijn op de ernstige problematiek van alle gezinsleden.

Voor duurzaam herstel moeten de hulpverleningsarrangementen voor deze gezinnen gericht zijn op:

- Bescherming, voorkomen van hernieuwde escalatie.
- Mogelijke risicofactoren die het geweld in stand houden, zoals psychische problematiek of verslaving.
- Praktische hulp bij de consequenties van relationeel geweld, zoals hulp bij huisvesting en financiën.
- Het ondersteunen van de opvoedingssituatie en het ondersteunen van de ouders en het netwerk om de verantwoordelijkheid te nemen voor een veilige opvoeding.

4.9 Duidelijkheid over beleidsregie, procesregie en casusregie

Voor een goede regievoering en samenwerking in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling moeten rollen en verantwoordelijkheden duidelijk zijn.

Het is van belang dat iedereen duidelijk weet wat er verstaan wordt onder de verschillende begrippen.

Beleidsregie

- De gemeente is verantwoordelijk voor het lokale beleid in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling en de lokale beleidsregie. Elke gemeente is integraal verantwoordelijk voor de sturing op preventie, vroegsignalering, het ontwikkelen van deskundigheid op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling en het realiseren van een gemeentelijk ondersteunings- en (na)zorgaanbod.
Daarnaast stimuleert de gemeente de opbouw van netwerken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling en realiseert zij de verbinding en het samenspel tussen de domeinen veiligheid, Jeugd en Wmo.
- De regionale beleidsregie ligt bij de centrumgemeenten. Zij zorgen ervoor dat de regioaanpak geweld in huiselijke kring en kindermishandeling, in samenspraak met de regiogemeenten, wordt doorontwikkeld. De centrumgemeenten vervullen de regiefunctie richting het veld van uitvoerende organisaties, zorgen een adequaat aanbod middels de regionale inkoop en stimuleren de verbinding tussen de verschillende domeinen en de verbinding tussen de regionale en lokale organisaties.
Het behoort tot de verantwoordelijkheid van de centrumgemeenten om een procesregisseur aan te wijzen en ervoor te zorgen dat deze in staat is om zijn verantwoordelijkheden waar te maken.

Procesregie

De procesregisseur is er verantwoordelijk voor dat bij iedere melding van huiselijk geweld of kindermishandeling de juiste acties worden opgestart.

De procesregisseur zorgt ervoor dat een melding wordt doorgeleid naar de uitvoerende partijen zodat zorg- of hulpverlening kan worden gestart. Veelal zal een combinatie van problematiek spelen. De procesregisseur legt de verbinding met het lokale veld en de professionele organisaties in de huiselijk geweldketen. De procesregisseur betreft of leidt door naar een casusregisseur.

De procesregisseur hoeft geen direct contact met betrokkenen te hebben. Hij/zij is verantwoordelijk voor het proces, bewaakt de voortgang en ziet er op toe dat alle betrokken organisaties zich houden aan de algemene samenwerkingsafspraken. Wanneer afspraken niet worden nagekomen, heeft de procesregisseur de bevoegdheid om ketenpartners aan te spreken op het nakomen ervan.

Casusregie

- De casusregie vindt bij voorkeur lokaal, zo dicht mogelijk bij het systeem en sociale netwerk plaats.
- Bij complexe risicovolle casuïstiek kan de casusregie belegd worden bij de organisatie die het meest deskundig is ten aanzien van de aard of de oorzaak van het geweld of de mishandeling.
- De casusregisseur is de vaste contactpersoon van de cliënt en er verantwoordelijk voor dat het veiligheidsplan en het hulpverleningstraject volgens plan worden uitgevoerd.
- De casus regisseur onderhoudt contact met het (gezins-)systeem, heeft in afstemming met het systeem contact met de betrokken hulpverlenings- en zorg organisaties en volgt en ondersteunt het gehele traject van begin tot eind.
- Ook na afloop blijft de casusregisseur voor de duur van minimaal een half jaar periodiek 'vinger aan de pols' houden.

4.10 Dwang en hulp versterken elkaar

Justitiële mogelijkheden dragen bij aan het versnellen of tot stand brengen van een doorbraak in de hulpverlening of het doorbreken van patronen.

Het preventief inzetten van een huisverbod of de vraag van de rechter om een gezamenlijk 'kindplan' op te stellen bij vechtscheidingen zijn hier voorbeelden van.

Bij geconstateerde ernstige onveiligheid of bedreiging van de ontwikkeling van kinderen kan een verzoek tot onderzoek bij de Raad voor de Kinderbescherming worden gedaan voor de inzet van dwanghulp in de vorm van een ondertoezichtstelling.

Bij zaken van geweld in huiselijke kring kunnen zowel een strafrechter als een civiele rechter uitspraken doen over dezelfde casus. Bij voorkeur werken zowel de strafrechter als civiele rechter met het doel dat de dreiging en de situatie van onveiligheid in het gezin of het huishouden stopt.

Op casusniveau draagt het afstemmen van straf en zorg binnen het casusoverleg in het Veiligheidshuis bij aan een effectieve aanpak van huiselijk geweld.

Binnen het Casusoverleg Bescherming wordt afgestemd over de inzet van een raadonderzoek, de benodigde zorg en de acties die nodig zijn om de veiligheid van de kinderen te waarborgen. (zie ook 3.6 en 3.7).

4.11 Opvang

Wanneer de veiligheid het toelaat is het wenselijk dat betrokkenen binnen hun eigen sociale omgeving kunnen blijven. Bij voorkeur wordt bij tijdelijke uithuisplaatsing van kinderen gekozen voor plaatsing bij familie of vrienden, waar mogelijk in de eigen buurt. Daarnaast wordt zoveel mogelijk de pleger uit huis geplaatst, in plaats van de slachtoffers. Wanneer er toch gekozen wordt voor opvang heeft opvang binnen eigen regio, zo dicht mogelijk in de sociale omgeving de voorkeur. Als de veiligheid dat vereist of als een slachtoffer niet in haar eigen regio opgevangen durft te worden heeft een plek elders in het land de voorkeur.

Opvang duurt niet langer dan strikt noodzakelijk en heeft een tijdelijk karakter. Binnen de opvang is trajectbegeleiding en groepsaanbod voor slachtoffers en is er individuele begeleiding van kinderen. Na opvang in de eerste crisisfase wordt zo nodig nog tweede fase opvang geboden en toegewerkt naar herstel van zelfstandigheid.

Uitstroom wordt actief gestimuleerd. Als opvang niet langer vereist is in verband met veiligheid kan de opvang worden omgezet in begeleid wonen. De gemeenten moeten woningen beschikbaar hebben voor de uitstroom uit de opvang

4.12 Herstel en nazorg

Ook t.a.v. nazorg hebben de gemeenten een verantwoordelijkheid. Het is belangrijk aandacht te hebben voor hernieuwde contacten van cliënten binnen het sociale netwerk.

En er is blijvend aandacht nodig voor het risico van terugval en herhaling en daarom van belang om afspraken te maken met de betrokkene wat te doen als er opnieuw een dreiging van geweld ontstaat.

5. Taken en verantwoordelijkheden van de 21 gemeenten in de regio

5.1 Een geïntegreerd Veilig Thuis voor een betere samenhang

De 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant werken op bovenlokaal niveau samen. Dit geldt voor de transitie en transformatie van het jeugdzorgstelsel binnen '21 voor de Jeugd' en voor het gezamenlijk instellen van een Advies- en Meldpunt Huiselijk geweld en Kindermishandeling (AMHK).

In het AMHK zijn het Advies- en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) vanuit Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant en de twee Steunpunten Huiselijk Geweld (SHG) vanuit Lumensgroep (Eindhoven) en LEVgroep (Helmond) geïntegreerd.

Het AMHK is per 1 januari 2015 onder de naam Veilig Thuis van start gegaan. Het doel van de integratie is een betere samenhang en synergie in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling. Hierdoor zal een integrale en systeemgerichte aanpak voor het gezin worden bevorderd, zowel in de samenwerking tussen de partners die samen Veilig Thuis realiseren, als in de samenwerking met de ketenpartners.

De 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant hebben de keuze gemaakt om Veilig Thuis gemeenschappelijk op het niveau van de transitieregio vorm te geven. Veilig Thuis vervult daarmee de rol van een gespecialiseerd regionaal centrum t.a.v. huiselijk geweld en kindermishandeling van en voor gemeenten.

Voor de positionering van Veilig Thuis van belang dat Veilig Thuis een belangrijke schakelrol vervult voor zowel de jeugdketen als de aanpak van geweld in huiselijke kring voor volwassenen, waarbij zowel de toeleiding naar preventieve en specialistische hulp (integraal: gericht op kind/ volwassenen/pleger) als naar de veiligheidsketen en het gedwongen kader cruciaal is. De betrokkenheid van de centrumgemeenten is essentieel om dat zij kartrekker zijn en gezamenlijk verantwoordelijkheid dragen voor een dekkend netwerk van specialistische voorzieningen en de vrouwenopvang. De betrokkenheid van de regiogemeenten is essentieel, omdat zij betrokken zijn bij de generalistische teams in de eigen gemeente. Veilig Thuis en de gemeentelijke teams werken nauw samen.

Veilig Thuis Zuidoost-Brabant is bereikbaar via telefoonnummer 0800-2000, Postbus 761, 5700 AT Helmond en info@veiligthuis-zuidoostbrabant.nl

Veilig Thuis Zuidoost-Brabant werkt vanuit de uitgangspunten zoals opgenomen in deze regiovisie en zoals vastgelegd in het Handelingsprotocol Veilig Thuis van de VNG

De kernwaarden van Veilig Thuis Zuidoost-Brabant zijn: slagvaardig, systeemgericht en deskundig. Door de inzet van gezamenlijk leren, kruisbestuiving en bundeling van expertise ontwikkelt Veilig Thuis zich tot een expertisecentrum Kindermishandeling en Huiselijk Geweld.

5.2 Wettelijke Taken Veilig Thuis

Veilig Thuis voert de volgende wettelijke taken uit:

- 24/7 bereikbaar zijn voor alle signalen huiselijk geweld en kindermishandeling.

In 2015 is dit in de avond/ nacht en het weekend met betrekking tot kinderen belegd bij de Spoedeisende Zorg van Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant en met betrekking tot volwassenen belegd bij de Lumensgroep.

- Veilig Thuis adviseert over stappen die kunnen worden genomen bij vermoedens van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling. Wanneer nodig biedt Veilig Thuis ondersteuning bij de te ondernemen stappen.
- Veilig Thuis is het meldpunt voor vermoedens van geweld in huiselijke kring of kindermishandeling.
- Veilig Thuis onderzoekt naar aanleiding van een melding of daadwerkelijk sprake is van huiselijk geweld of kindermishandeling. Veilig Thuis beoordeelt de vraag of de melding aanleiding geeft tot stappen en zo ja, welke stappen noodzakelijk zijn.
- De wet biedt Veilig Thuis de bevoegdheid om, zonder daarbij afhankelijk te zijn van de toestemming van de betrokkene(n), een melding over hem aan te nemen en informatie bij anderen over hem op te vragen. Deze bevoegdheid is niet overdraagbaar naar anderen, zoals bijvoorbeeld een sociaal wijkteam.
- Daarnaast heeft Veilig Thuis de wettelijke taak om De Raad voor de kindbescherming en/of de politie in te schakelen wanneer dat nodig is.
- Veilig Thuis heeft ook de taak passende hulp in schakelen. Zo nodig schakelt Veilig Thuis voor een goede letselduiding forensisch medische (pediatrische) expertise in.
- Terugkoppeling naar de melder: de melder van vermoedens wordt op de hoogte gesteld van de stappen die zijn ondernomen.

5.3 Niet-wettelijke taken Veilig Thuis

De regio Zuidoost-Brabant kiest ervoor om de casusregie te beleggen bij de lokale teams. De rol van Veilig Thuis is het adviseren en ondersteunen van de lokale teams, zodat zij zelf het werk kunnen doen.

Volgens het nieuwe Handelingsprotocol heeft Veilig Thuis ten aanzien van advisering een grotere rol in dan voorheen, terwijl zij ten aanzien van de daadwerkelijke hulpverlening een stap terug doen en de gemeenten juist meer taken en verantwoordelijkheden krijgen (zie hoofdstuk 6).

De ondersteuning kan bestaan uit:

- het ondersteunen in de voorbereiding van gesprekken met betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling;
- het ondersteunen tijdens gesprekken met betrokkenen bij huiselijk geweld en kindermishandeling;
- het ondersteunen in het opstellen en/of bespreken van een veiligheidsplan;
- het bijwonen van een lokaal teamoverleg ter bespreking van de te nemen stappen in geval van huiselijk geweld of kindermishandeling.

Veilig Thuis werkt gebiedsgericht met vaste contactpersonen en sluit daarmee aan op de lokale situatie. De aansluiting van Veilig Thuis op de gemeentelijke teams moet gaan werken als 'communicerende' vaten.

Soms casusregie

Het kan zijn dat Veilig Thuis vanwege de ernst en complexiteit van de casus in de triage beslist deze casus in de eerste fase zelf op te pakken en nader onderzoek te doen.

In de praktijk zal dit spelen bij complexe casussen met multiproblematiek waar sprake is van een ernstige veiligheidsdreiging, waar de inzet van de specifieke wettelijke bevoegdheden van Veilig Thuis noodzakelijk is. Deze bevoegdheden kunnen niet overgedragen worden. De norm voor de doorlooptijd en daarmee het maximum is 70 dagen.

Veilig Thuis werkt ook in deze situatie altijd nauw samen met betrokken ambulante hulpverleners of generalisten. In dit kader stelt Veilig Thuis ook een veiligheidsplan op (systeemgericht) en ziet erop toe dat dit wordt uitgevoerd.

Ook na overdracht blijft Veilig Thuis de casus monitoren.

Veilig Thuis biedt geen hulpverlening meer, zoals eerder wel vanuit de Steunpunten Huiselijk Geweld werd gedaan. Dit moet worden opgepakt door de gemeentelijke teams.

Procesregie

Op basis van deze analyse wordt een inschatting gemaakt hoe ernstig of complex de problematiek is, welke veiligheidsmaatregelen direct genomen moeten worden en welke begeleiding of specialistische hulp noodzakelijk is.

Er wordt een onderscheid gemaakt naar zwaarte van de problematiek, uitgedrukt in kleurcodes. Zo kan bij elke casus een passende inzet worden gedaan.

In deze fase heeft Veilig Thuis een bepalende/beslissende rol in wat er voor het gezin/huishouden nodig is om de veiligheid te kunnen garanderen.

- Beoordeling en taxatie van (ernstige) zorgmeldingen en bepalen van het vervolg. Bij de triage door Veilig Thuis wordt de ernst van de situatie en de veiligheidsdreiging voor de betrokkenen in kaart gebracht en beoordeeld. Veilig Thuis doet dit interdisciplinair en betreft de gedragsdeskundige en/of de vertrouwensarts.
- Verbinding leggen met de generalisten uit de lokale teams. Het is van belang om in afstemming te bepalen wie de casusregie voert en welke taken daartoe behoren.

- In complexe zaken regievoeren in de ketenen beoordelen wie en welke organisatie (afhankelijk van de casus) de casusregie voert.
- Het toeleiden naar passende hulp.
- Fungeren als (ver)bindende factor in het drang- en dwangkader, zodat op- en afschalen van vrijwillig kader naar drang of dwang (en vice versa) efficiënt en doelmatig gebeurt, rekening houdend met de verschillende maatregelen die van toepassing zijn (civiel, straf, bestuurlijk).
- Borging en monitoring in de vorm van rappelfunctie en (afhankelijk van de zwaarte van de casus) en actief de casus volgen. Na verloop van tijd toetst Veilig Thuis tot welk resultaat de ingeschakelde hulp heeft geleid.
- Wanneer belemmeringen opduiken in de samenwerking ligt de verantwoordelijkheid bij Veilig Thuis om dit te signaleren en op te pakken, maar ook bij de samenwerkingspartners.

Zorgmeldingen politie doorgeleiden

Per 1 januari 2015 doet de politie in de volgende situaties zorgmeldingen bij Veilig Thuis:

- Algemene zorgsignalering over kinderen en gezinnen.
- Kinderen als slachtoffer en/of getuige van huiselijk geweld.
- Kinderen jonger dan 12 jaar die een strafbaar feit plegen.
- Ongeboren kind bij huiselijk geweld tussen partners tijdens zwangerschap.
- ProKid Signaleringsinstrument 12- (vroegtijdig signaleren van recidiverisico bij 12-minners met politiecontacten).
- Meldingen van situaties van geweld in huiselijke kring tussen volwassenen.

Veilig Thuis is verantwoordelijk voor de inhoudelijke beoordeling van de zorgmeldingen en zendt deze door naar de contactpersonen bij de gemeenten/gemeentelijke teams.

Deze teams dienen zorg te dragen voor een gedegen en gegarandeerde opvolging van de zorgmelding en de terugkoppeling naar Veilig Thuis en de politie over de afdoening (zie ook hoofdstuk 5).

Taken Wet Tijdelijk Huisverbod

Veilig Thuis voert het casemanagement bij een tijdelijk huisverbod. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de onderzoeksbevoegdheden, directe inzetbaarheid en samenwerking met ketenpartners om binnen 10 dagen, of bij verlenging 28 dagen, een plan van aanpak te maken dat de veiligheid herstelt en recidive voorkomt.

Advies- en meldpunt voor mensenhandel, waaronder jeugdprostitutie

Veilig Thuis Zuidoost Brabant is tevens advies- en meldpunt voor mensenhandel, waaronder jeugdprostitutie.

Veilig Thuis is een van de partners in de aanpak van Jeugdprostitutie en mensenhandel.

De aanpak is zowel gericht op de preventie van slachtofferschap als op het creëren van een vangnet voor slachtoffers en het verbinden van de zorgketen met de justitiële keten. De doelen in de keten zijn divers, van het seksueel en relationeel weerbaar(der) maken van jongeren, tot uitstroom uit de prostitutie en herstel van zelfredzaamheid.

De regionale aanpak van mensenhandel wordt verder ontwikkeld op het niveau van Oost-Brabant.

Deskundigheidsbevordering

Veilig Thuis biedt deskundigheidsbevordering op maat. Het basisaanbod deskundigheidsbevordering wordt lokaal of sub-regionaal belegd. Training en voorlichting op het gebied van signaleren en de implementatie van de meldcode kan goed lokaal belegd worden, zoals nu ook al gebeurt vanuit de netwerken regionale aanpak kindermishandeling en door de aandachtsfunctionarissen.

Veilig Thuis is een expertise centrum. Veilig Thuis deelt haar expertise in haar adviserende rol. Veilig Thuis heeft verdiepende kennis in huis over het integraal begeleiden bij huiselijk geweld en kindermishandeling en over specifieke thema's als mensenhandel en jeugdprostitutie, eengerelateerd geweld, huwelijksdwang, partnernishandeling en letsel bij kindermishandeling. Veilig Thuis onderhoudt en ontwikkelt de kennis mede op basis van landelijke thema's en de lokale teams kunnen expertise inroepen/inkopen van expertise bij Veilig Thuis indien nodig.

Beleidsadvies en -informatie

Veilig Thuis signaleert trends en ontwikkelingen op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling, ook over de lokale situatie. Veilig Thuis brengt dit in tijdens het reguliere overleg dat zij met de (centrum) gemeenten onderhoudt.

Veilig Thuis levert beleidsinformatie aan uit haar registratie ten behoeve van beleidsregie door gemeente(n).

5.4 Veilig Thuis binnen de infrastructuur Volwassenen

Veilig Thuis bouwt voort op de afspraken die er door de voormalige SHG's zijn gemaakt met

- specialisten in de aanpak van huiselijk geweld binnen de verslavingszorg, de daderhulpverlening, de reclassering en de GGZ.
- De politie, het OM binnen het kader van de uitvoering van het Tijdelijk Huisverbod.
- De casuoverleggen binnen het Veiligheidshuis.
- Het lopende project aanpak mensenhandel en Jeugdprostitutie.
- Afspraken in het kader van de ontwikkeling van de Spoedeisende Zorg.

5.5 Veilig Thuis binnen de infrastructuur Jeugd

Veilig Thuis bouwt voort op de afspraken die er door het voormalige AMK zijn gemaakt met

- De Raad voor de Kinderbescherming (ook in het kader van het doen van verzoeken tot onderzoek (VTO)).
- Jeugdbescherming en Jeugdreclassering van Bureau Jeugdzorg.
- Afspraken met de Spoedeisende Zorg van Bureau Jeugdzorg.
- Afspraken met de politie over betrokkenheid bij het onderzoek naar Kindermishandeling.
- Afspraken van forensisch-medische expertise in samenwerking met de GGD.
- Continueren van de regionale samenwerking in de aanpak Kindermishandeling.

5.6 Landelijke Toegankelijkheid van Opvang

De Centrumgemeenten zijn verantwoordelijk voor het in stand houden van voldoende capaciteit aan vrouwen/crisisopvang voor de regio. Tevens is er instroom in de regio Zuidoost-Brabant van buiten de regio en de crisisopvang in Zuidoost-Brabant dient ook toegankelijk te zijn voor slachtoffers elders uit het land. Stichting Neos verzorgt de toegang tot het landelijke netwerk van veilige opvangplaatsen.

De VNG raadt aan om in de regiovisie vast te leggen dat een deel van de regionale capaciteit ook beschikbaar is voor slachtoffers van buiten de regio.

6. Taken en verantwoordelijkheden van gemeenten

De gemeente is er verantwoordelijk voor dat iedereen die met huiselijk geweld te maken heeft of krijgt kan rekenen op een sluitend programma van preventieve activiteiten, zorg en nazorg, passend bij zijn of haar situatie.

De sociale steunstructuur zoals ontwikkeld in het Wmo-beleid vormt de basis voor de aanpak. De aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling moet onderdeel vormen van de lokale infrastructuur zodat eenvoudig dwarsverbanden gelegd kunnen worden naar andere leefgebieden en disciplines. Daarbij staat in de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling het veiligheidsaspect voorop, waarbij snel en krachtig kunnen opschalen belangrijk is.

Onderstaand wordt een overzicht gegeven van de taken en verantwoordelijkheden van gemeenten, veel is al ontwikkeld.

Nieuw is, dat:

- er op gemeentelijk niveau een duidelijker verbinding wordt gelegd tussen de aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling vanuit WMO -Jeugd en Veiligheid;
- het de verantwoordelijkheid van de professionals in de wijkteams is om casuïstiek huiselijk geweld en kindermishandeling systeemgericht en geïntegreerd op te gaan pakken;
- het de verantwoordelijkheid is van professionals in de wijkteams om casusregie bij huiselijk geweld en kindermishandeling te gaan voeren;
- de wijkteams nauw gaan samenwerken met Veilig Thuis.

6.1 Regievoering

De beleidsregie van de preventie en aanpak van huiselijk geweld en kindermishandeling is bij de gemeente neergelegd. Gezien de complexiteit van het veld is coördinatie en sturing nodig.

- De gemeente formuleert de bestuurlijke opdracht en neemt voornemens op in de beleidsprogramma's.
- De gemeente creëert synergie ten behoeve van de preventie van huiselijk geweld en kindermishandeling in jeugdbeleid, Wmo, veiligheid, armoedebelid, verslavingszorg, mantelzorgbeleid.
- De gemeente bevordert communicatie, afstemming en samenwerkingsafspraken tussen gemeentelijke partners, met aandacht voor een integrale aanpak door samenwerkingspartners binnen Jeugd, Wmo en Veiligheid.
- De gemeente draagt zorg voor een gemeentelijke infrastructuur en ondersteunt (de ontwikkeling van) het netwerk preventie en aanpak huiselijk geweld en kindermishandeling
- Onderhoudt contacten in (sub)- regioverband, met bovengemeentelijke instellingen en samenwerkingspartners
- Zet middelen in en bewaakt de voortgang van prestatiedoelstellingen.

6.2 Preventie en voorlichting

De gemeente heeft de wettelijke opdracht preventief beleid te ontwikkelen om huiselijk geweld, kindermishandeling en intergenerationale overdracht te voorkomen.

Doelgroepen hierbij zijn:

- Alle burgers.
- Specifieke risicogroepen.
- Individuen of gezinssystemen waar de eerste signalen zich voordoen.
- (Gezins-)systemen waar sprake is van (zich herhalende) problematiek.

Taken zijn:

- In kaart brengen van de situatie in de gemeente en specifieke risicogroepen in beeld brengen.
- Doelen opstellen en een plan maken voor de inzet van informatie en voorlichting, gerichte individuele en groepsvoorlichting, gerichte individuele en groepsgerichte ondersteuning.
- Binnen de gemeente laagdrempelig mogelijk maken van het bespreken van vermoedens van kindermishandeling of partnergeweld.
- Preventief bieden van hulp en begeleiding aan die gezinnen en huishoudens waar professionals (risico's op) geweld of mishandeling signaleren. Inzetten van informele zorg door lotgenoten, vrijwilligers.
- Het meten van de effecten van de preventie, dit kan bijvoorbeeld met behulp van de Monitor aanpak Kindermishandeling van het NJI.

6.3 Bevorderen van de deskundigheid van professionals op het gebied van signaleren en bespreekbaar maken risico's op huiselijk geweld

Het is een preventie taak van de gemeente om ervoor te zorgen dat de gemeentelijke teams:

- Bekend zijn met risicofactoren geweld in huiselijke kring (waaronder ouderen-mishandeling), kindermishandeling en seksueel misbruik.
- In staat zijn om vroegtijdig te signaleren.
- In staat zijn om (gezins-)systemen out-reachend te benaderen.
- De vaardigheid bezitten om signalen bespreekbaar te maken.
- De stappen in de meldcode kunnen hanteren.
- Het gemeentelijke en regionale netwerk kennen en weten wanneer, hoe en waar expertise te betrekken.

Gemeenten in Zuidoost-Brabant profileren in eerste instantie hun wijk- of generalistentteams voor de functies preventie- en vroeg signalering en de ondersteuning bij huiselijk geweld en kindermishandeling.

6.4 Implementeren en hanteren van de meldcode Huiselijk Geweld en Kindermishandeling

De Wet verplichte meldcode is op twee manieren van belang voor gemeenten. Zij moeten voor sommige ambtenaren zelf een meldcode opstellen en gemeenten moeten toezicht houden op de naleving van de wet.

- De Wet verplichte meldcode geldt binnen de gemeentelijke organisatie voor de medewerkers die betrokken zijn bij de uitvoering van de Leerplichtwet 1969. Voor deze medewerkers moet het gemeentebestuur een meldcode opstellen die voldoet aan de wettelijke eisen. Daarnaast is het gemeentebestuur verplicht de kennis over en het gebruik van de meldcode bij deze medewerkers te bevorderen. De gemeente zorgt er als werkgever voor dat er een aandachts-functionaris of deskundige ondersteuning beschikbaar is voor de ambtenaren bij het signaleren en zetten van de stappen in de meldcode.
- *NB:* De gemeente *kan* de meldcode ook van toepassing verklaren voor andere medewerkers, die niet onder de wettelijke verplichting vallen. Landelijk wordt aanbevolen een meldcode op te stellen voor alle ambtenaren die in direct contact staan met cliënten, zoals de Wmo-consulenten en medewerkers van de Dienst Werk en Inkomen.
- Gemeenten hebben een toezichthoudende rol op naleving van de wet Meldcode voor de sector kinderopvang en organisaties die actief zijn op het terrein van maatschappelijke ondersteuning. De gemeente brengt het belang van het hebben van een meldcode onder de aandacht en controleert of deze aanwezig is en wordt nageleefd. De gemeente kan besluiten het toezicht op de naleving door kinderopvang en peuterspeelzalen uit te laten voeren door de GGD.
- Vrijwilligersorganisaties en mantelzorgers vallen niet onder het wettelijke toezicht. De gemeente kan actief afspraken maken met deze organisaties over signalering en de preventie van geweld in afhankelijkheidsrelaties.

6.5 Wijkteams betrekken de expertise van Veilig Thuis

De ondersteuning van Veilig Thuis aan professionals (generalisten/wijkteams) wordt, waar nodig, op vraag en op maat aangeboden.

6.6 Casusregie en deskundigheid bij huiselijk geweld en kindermishandeling

Vanuit de regiovisie wordt de verantwoordelijkheid voor casusregie bij huiselijk geweld en kindermishandeling waar mogelijk belegd bij het lokale sociale domein.

Het is de taak van de gemeente om te waarborgen dat in de gemeentelijke teams die casusregie voeren de volgende (specialistische) kennis aanwezig is:

- Kennis hebben over huiselijk geweld en de complexiteit van partnergeweld.
- Kennis hebben over schade, ervaren emotionele onveiligheid en trauma bij kinderen als getuige en als slachtoffer van mishandeling.
- Kennis hebben over systeemgericht werken.

- (In overleg met een expertteam) tijdig specialistische deskundigheid voor advies of triage inschakelen.
- De vaardigheid hebben om gezinsleden uit te vragen of de veiligheid van het gezin en de gezinsleden nog steeds geborgd is.
- In staat zijn in gesprek te gaan met kinderen.
- In staat zijn cliënten te begeleiden en de hulp te coördineren en in te zetten vanuit het primaire perspectief van aandacht voor het duurzaam stoppen van het geweld en het creëren en waarborgen van de veiligheid, met aandacht voor terugval.
- In staat zijn cliënten te begeleiden en hulp te coördineren en in te zetten vanuit een integrale aanpak waarbij aandacht voor het gehele systeem (met sociale context en sociale netwerk) wordt gecombineerd met aandacht voor individuen in het systeem (meervoudig kunnen kijken vanuit volwassenen – kinderen) of
- Als netwerk-team samenwerken vanuit verschillende perspectieven Volwassenen- Jeugd- Veiligheid (bv maatschappelijk werk met opvoedondersteuner).
- In staat zijn om out-reachend en vasthoudend te werken.
- Ondersteuning bieden aan het sociale netwerk.
- Samenwerking met experts en ketenpartners rondom het systeem kunnen opzetten (wrap-around care).
- Een ‘gelaagd’ hulpverlenings- zorg-arrangement (combinatie inzet ‘lichte’ en ‘zware’ hulp kunnen opstellen en vastleggen in een plan/veiligheidsplan.
- Maatwerk bieden bij inzetten van zorg, waarbij rekening wordt gehouden met de factoren die ten grondslag liggen aan het geweld (b.v. voortkomend uit kwetsbare positie, opvoedingsbelasting, werkloosheid, alcoholmisbruik of persoonlijkheidsstoornis).
- Nazorg en ondersteuning bieden bij herstel na incidenten of opname in opvang.

Opschalen

In meldingen van complexe zaken met een acuut en hoog veiligheidsrisico ligt de casusregie tijdelijk bij Veilig Thuis. Er is al een professional, uit het lokale sociale domein betrokken of Veilig Thuis betreft hier zo spoedig iemand uit het lokale team bij.

Veilig Thuis maakt een inhoudelijke inschatting van de problematiek, doet interventies, stelt een veiligheidsplan op met betrokkenen, beoordeelt welke specialistische zorg noodzakelijk is en zet deze zorg zo-nodig al in. Het is belangrijk dat de toeleiding snel gerealiseerd kan worden om de veranderingsmogelijkheden en motivatie van betrokkenen in crisis te benutten.

Hiertoe heeft Veilig Thuis nodig dat de 21 gemeenten Veilig Thuis mandateren om spoedzorg in te kunnen zetten. In de toegang tot de overige geïndiceerde zorg sluit Veilig Thuis aan op de sub-regionale structuren.

De bemoeienis van Veilig Thuis eindigt als er een veiligheidsplan is gemaakt met betrokkenen, waarin is vastgesteld wat de minimale eisen aan het herstel van veiligheid zijn en een plan van aanpak voor vervolghulp is opgesteld.

Afschalen

Daarna draagt Veilig Thuis de casusregie over aan het lokale team of een andere hulpverlener. Daarbij is het van belang dat het gemeentelijke team het professionele oordeel van Veilig Thuis (vanuit de triage en onderzoek) over de benodigde hulp als uitgangpunt neemt en hiervoor, waar nodig, de toeleiding verzorgt. Het lokale team hoeft de beoordeling van Veilig Thuis niet te toetsen.

Veilig Thuis blijft de casus volgen en biedt het gemeentelijke team hierbij consultatie en ondersteuning op maat. Veilig Thuis monitort of de stappen die in gang gezet zijn ook daadwerkelijk leiden tot duurzaam stoppen van het geweld en tot herstel van schade.

Veilig Thuis neemt na 3 maanden en 1 jaar na afronding van de bemoeienis van Veilig Thuis contact op.

Het is de taak van de gemeente om afspraken te maken met de lokale teams over:

- Deskundigheidsbevordering op het gebied van casusregie en ontwikkelen van vaardigheden in het begeleiden en regievoeren bij huiselijk geweld en kindermishandeling.
- Prioriteit geven aan casuïstiek huiselijk geweld en kindermishandeling (zowel bij opschalen als bij afschalen)
- De doorlooptijden in het overnemen van de casuïstiek van Veilig Thuis
- De aansluiting op Veilig Thuis, het benutten van de ondersteuning en de expertise van Veilig Thuis en het overnemen van het plan van Veilig Thuis (niet opnieuw beoordelen van de noodzaak van een veiligheidsplan of de inzet van zorg)
- de integratie van Veilig Thuis in de lokale routes voor op – en afschalen naar zorg.

6.7 Inzet van specifieke zorg

Het is een gemeentelijke en gedeelde regionale verantwoordelijkheid dat er voldoende gespecialiseerd hulpaanbod aanwezig is gericht op slachtoffers, plegers en kinderen.

Uit onderzoek van het Verwey-Jonker instituut naar de effectiviteit van de aanpak huiselijk geweld van de G4 blijkt dat doorbreken van het geweldspatroon vaak langdurige inzet van gespecialiseerde hulp vraagt.

Zorg bij huiselijk geweld en kindermishandeling moet direct ingezet kunnen worden volgens het principe van wrap-around care, informele zorg, 'licht' en 'zwaar' gelijktijdigen systeemgericht aangeboden om effectief te kunnen zijn.

Het volgtijdelijk en escalerend inzetten van zorg sluit onvoldoende aan bij de multi-problematiek van cliënten in huiselijk geweld situaties.

- Het is de taak van de gemeente om: afspraken te maken met aanbieders op lokaal en regionaal niveau middels inkoop of subsidiering
- afspraken te maken met de lokale teams over integrale, snelle inzet van zorg
- dit principe te verbinden aan de lokale routes voor op- en afschalen van zorg (vaak ingericht als volgtijdelijk en escalerend)

Voor gemeenten betekent het direct inzetten een toename van zorg op korte termijn, op langere termijn leidt dit echter tot kostenbesparing.

6.8 Ketenaanpak

Hoe de 21 gemeenten in de regio Zuidoost-Brabant concreet invulling geven aan de ketenaanpak geweld in huiselijk kring en kindermishandeling kunt u terugvinden in bijlage 2: Een overzicht van huidige interventies, programma's en instrumenten en de invulling van de functies preventie, deskundigheidsbevordering, vroeg signalering, advies, preventieve begeleiding, melding en onderzoek, crisishulp, informele zorg, groepsgericht maatwerk, hulpverlening, specialistische consultatie en behandeling, (landelijke) opvang en nazorg.

Hierbij staan ook de projecten vermeld die op dit moment worden uitgevoerd.

7. Financiën

Bijdrage van elke gemeente

De gemeenten hebben ook na 1 januari 2015 de taak en middelen voor de inrichting en het functioneren van lokale netwerken en lokale voorzieningen in het sociale domeinen en zijn derhalve verantwoordelijk voor de inkoop, subsidiëring en kwaliteit op het gebied van de aanpak geweld in huiselijke kring en kindermishandeling.

Decentralisatiegelden AMK

De aanpak van kindermishandeling wordt vanaf 1 januari 2015 overgeheveld naar de Wmo en hierdoor is elke gemeente verantwoordelijk. Het AMK binnen Zuidoost-Brabant valt in 2015 onder Bureau Jeugdzorg Noord-Brabant en de gelden daartoe worden vanaf 2015 als decentralisatiegelden AMK aan de 21 gemeenten in Zuidoost-Brabant verstrekt. Het gaat daarbij om een totaal bedrag voor de 21 gemeenten van € 2.048.364,- De taken van het AMK zijn vanaf 2015 opgenomen in Veilig Thuis Zuidoost-Brabant.

Decentralisatie-uitkering Vrouwenopvang (DU/VO) Steunpunten Huiselijk Geweld

De Centrumgemeenten Eindhoven en Helmond hebben de taak en middelen om te zorgen voor regionale activiteiten in het kader van het bestrijden van huiselijk geweld. De Steunpunten Huiselijk Geweld in Zuidoost-Brabant vallen in 2015 onder Lumens Groep en LEV-groep. De taken van de Steunpunten zijn vanaf 2015 opgenomen in Veilig Thuis Zuidoost-Brabant. Het gaat hierbij om een bedrag van € 1.394.713,- + € 553.684,- = 1.948.397,-.

De doeluitkering vrouwenopvang wordt daarnaast ingezet voor het in stand houden van de vrouwenopvang.

Projectbudget Veilig Thuis

Inmiddels is door de 21 gemeenten besloten dat er pas in de loop van 2015 een keuze wordt gemaakt over de definitieve organisatorische aanhaking Veilig Thuis. Naast beschikbare middelen voor AMK en SHG wordt er voor de inrichting van Veilig Thuis ook een projectbudget beschikbaar gesteld. Het projectbudget wordt versleuteld over de 21 gemeenten.

Herverdeelmodel financiële middelen Vrouwenopvang

De landelijke toekenning van middelen aan de centrumgemeenten is herzien. Het geld wordt niet meer op historische gronden verdeeld, maar via een objectieve verdeelsleutel afgestemd op de regionale zorgvraag en zorgzwaarte, omdat de verdeling historisch bepaald was en geen directe relatie meer leek te hebben met de vraag.

De herverdeling verloopt fasegewijs in drie jaar vanaf 2015. Het blijkt dat de grote steden op basis van deze criteria recht hebben op meer middelen en dat enkele andere centrumgemeenten het met minder moeten stellen. Voor de regio Zuidoost-Brabant betekent deze herverdeling dat zowel Eindhoven als Helmond voordeelgemeenten zijn.

Gemeente*	2015	2016	2017	2018
Eindhoven	€ 3.061.926	€ 3.259.636	€ 3.339.474	€ 3.562.826
Helmond	€ 1.033.967	€ 1.071.225	€ 1.081.591	€ 1.145.276

* *Septemercirculaire 2014*

Daarnaast is er landelijk € 10 miljoen beschikbaar om te voorkomen dat de hulp aan slachtoffers gevaar loopt. Wethouders willen voorkomen dat in nadeelgemeenten al voorzieningen worden gesloten terwijl in de voordeelgemeenten nog geen nieuwe voorzieningen zijn opgebouwd. Als knelpunten dreigen te ontstaan worden hierover regionaal afspraken gemaakt.

Bijlage 1: Wat is de omvang van huiselijk geweld in de regio Zuidoost-Brabant?

1. Aantal slachtoffers huiselijk geweld

(bron Regionaal Kompas Volksgezondheid Brabant-Zuidoost cijfers 2012, Gezondheidsmonitors GGD Brabant-Zuidoost).

In de regio Zuidoost-Brabant is 8% van de volwassenen (19 tot en met 64 jaar) en 4% van de ouderen (65-plussers) ooit slachtoffer geweest van huiselijk geweld. In 2012 is 0,9% van de 19- t/m 64-jarigen en 0,4% van de ouderen het jaar voorafgaande aan het onderzoek slachtoffer geweest van huiselijk geweld. Omgerekend naar de bevolkingsaantallen van 2012 zou het dan gaan om ongeveer 4.100 19 t/m 64 jarigen en 505 65-plussers die het afgelopen jaar slachtoffer zijn geweest van huiselijk geweld. Omdat het om zelf-gerapporteerde gegevens gaat, betreft het waarschijnlijk een onderschatting.

2. Aantal meldingen huiselijk geweld en tijdelijk huisverbod bij de Steunpunten Huiselijk Geweld in 2013

(Bron: Factsheet Veiligheidshuis 2013 Brabant Zuidoost).

Gemeente	Aantal nieuwe meldingen huiselijk geweld 2013	Aantal nieuwe meldingen tijdelijk huisverbod 2013
Asten	36	1
Bergeijk	26	2
Best	53	2
Bladel	28	1
Cranendonck	50	5
Deurne	47	4
Eersel	26	1
Eindhoven	711	56
Geldrop-Mierlo	140	3
Gemert-Bakel	84	5
Heeze-Leende	28	2
Helmond	482	25
Laarbeek	42	4
Nuenen	42	2
Oirschot	24	1
Reusel-de Mierden	32	1
Someren	35	1
Son en Breugel	25	3
Valkenswaard	65	0
Veldhoven	107	9
Waalre	25	0

3. *Bij Huiselijk Geweld betrokken personen in 2013*

(Bron: Factsheet 2013 Veiligheidshuis Brabant Zuidoost)

	Betrokken personen huiselijk geweld								Totaal
	Betrokkene		Pleger		Getuige		Slachtoffer		
	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	man	vrouw	
0-11 jaar	384	355	0	0	117	113	14	25	1008
12-14 jaar	97	87	1	2	29	26	11	10	263
15-17 jaar	74	92	18	3	19	32	9	22	269
18-21 jaar	84	80	72	21	18	31	24	86	416
>21 jaar	207	244	993	173	73	113	266	948	3017
Totaal	846	858	1084	199	256	315	324	1091	4973

4. *Aantal adviezen en meldingen voor onderzoek AMK werkgebied Oost-Brabant* (Bron: Jaarverslag AMK 2013 door Jeugdzorg Nederland)

In 2013 is 3.032 keer contact opgenomen met het AMK in werkgebied Oost-Brabant door mensen die kindermishandeling vermoedden. Het betrof 2.310 adviezen en 722 onderzoeken.

Bijlage 2: Uitvoering functies Huiselijk Geweld en Kindermishandeling in Zuidoost-Brabant

Functie	Omschrijving	Organisatie
Preventie		
Informatie aan burgers	Publiekscampagnes	VNG, ministeries
	www.vooreenveiligthuis.nl	VNG, ministeries
	Informatie regionaal en gemeentelijk	Gemeenten
Informatie voor risicogroepen	Thema-materiaal ouderenmishandeling, huiselijk geweld , kindermishandeling	LEVgroep, Lumensgroep
	Voorlichtingen door vrijwilligers Gevaarlijke Liefde	Humanitas Eindhoven
	Campagne We CAN Young changemakers Jongeren Ook ontwikkeling aanpak specifiek gericht op jongens	Gemeente Eindhoven en OCW
	Voorlichting en advies aan ouders Over omgaan met seksueel grensoverschrijdend gedrag en social media jongeren en kinderen	Jeugdwerk Lumensgroep Bureau Cement
Informatie aan professionals	Voorlichting over <ul style="list-style-type: none"> - Risicofactoren - Meldcode - Kindermishandeling - Ouderenmishandeling 	Veilig Thuis, LEVgroep, Coördinator Regionale aanpak kindermishandeling. Ouderenbonden i.s.m. LumensGroep Vertrouwensarts Kindermishandeling
Deskundigheidsbevordering		
Professionals	Training Signs of Safety	LumensGroep, LEVgroep
Professionals	Training signaleren kindermishandeling	LumensGroep, LEVgroep
Aandachts-functionarissen	Werkgroep Vechtscheidingen	Coördinator Regionale aanpak kindermishandeling.
Expertise begeleiding bij huiselijk geweld en kindermishandeling in generalistentteams	Oud-medewerkers SHG met expertise maken deel uit van lokale generalistentteams	

Vroeg signalering & Advies		
Burgers en professionals	Bespreken van vermoedens van en handelen bij huiselijk geweld en kindermishandeling	Veilig Thuis
Professionals	Bespreken van vermoedens van en handelen bij huiselijk geweld en kindermishandeling	GGZ-OB
	Consultatie en Ondersteuning bij eenvoudige casussen	Veilig Thuis
Zelfhulp		
	Time-outapp	Zelfhulp en hulp uit netwerk
Preventieve begeleiding		
Meisjes 12- 13 met verhoogd risico op grensoverschrijdend seksueel gedrag	Empowermentgroep Girlz Only	Lumens in de Buurt
Weerbaarheidstraining voor meiden (tegen seksueel geweld)	Wecanyoung	In Eindhoven en Helmond
	Meidenpraat, groep voor LVG-meiden	MEE
Melding en onderzoek		
(zelf) meldingen burgers en professionals	In ontvangst nemen	
	Multidisciplinaire beoordeling	AMK en SHG expertise, gedragsdeskundige
	Consultatie	Vertrouwarts Medisch-forensische expertise
	Doorgeleiden casuïstiek	
	Casusregie	
	Doorgeleiden naar passende hulp	
Crisishulp		
	Crisis bij Huiselijk geweld	LEV – en Lumens binnen Veilig Thuis
	Crisisdienst Avond Nacht	Crisisdienst Lumens in de buurt, waarbinnen medewerkers Veilig Thuis
	Crisis Jeugd 7 x 24 Kindermishandeling	SEZ
	AWARE persoonsbeveiligingssysteem	Via Veilig Thuis , directe verbinding meldkamer politie

Uitvoeren tijdelijk huisverbod		
	Casemanagement bij tijdelijk huisverbod	SHG-medewerkers Binnen Veilig Thuis
	Snelle interventies	Veilig Thuis Lumensgroep I.s.m. politie ZSM
	Opstellen en uitvoeren integraal plan van aanpak	SHG-medewerkers binnen Veilig Thuis
(Informele) zorg		
Voor slachtoffers	Inzet van ervaringsdeskundige vrijwilligers /lotgenoten in één op één contact	Lumensgroep
	Maatjes project Voor slachtoffers van loverboys, mensenhandel en risicomeiden	Humanitas Eindhoven
Groepsgericht maatwerk		
voor kinderen van 6 – 12jaar die getuige zijn (geweest) van huiselijk geweld	Let op de kleintjes	Lev-groep ism GGZOB 2x per jaar
Voor kinderen	Piep zei de muis	Lev-groep
Voor kind-getuigen en hun ouders	“Hier ben ik’	Lumensgroep
Groep voor slachtoffers	Uit de schaduw van de ander	Lev-groep ism GGZOB
Voor vrouwelijke slachtoffers van geweld	‘Sterke Vrouwen’	Lumensgroep
Groep voor daders		Lev-groep ism GGZOB
Voor slachtoffers van kind ouder-mishandeling	Oudergroep	Lumensgroep
Begeleiding en Hulpverlening		
Oppakken casuïstiek	Inzet van algemeen maatschappelijk werkers met expertise op de aanpak van geweld in huiselijke kring. Kennisoverdracht aan generalistenteam (Aanvullend tot WIJ Eindhoven teams over voldoende expertise beschikken om ‘groene’ en ‘gele’ zaken over te nemen).	Lumensgroep in 2015
Mensen met complexe gewelds- gerelateerde problemen op het gebied van <ul style="list-style-type: none"> • Huiselijk geweld • Ouderenmishandeling • Eerwraak 	Integraal begeleiden Hulpverlening gericht op het stoppen van geweld, vergroten van zelfredzaamheid, terugdringen recidive Kennisoverdracht aan generalistentteams	Lev-groep in 2015

Specialistische ondersteuning		
Consultatie m.b.t. plegers	Inzet pleger-expertise, pleger-screening inschatting recidiverisico en ontvankelijkheid hulpverlening	Reclassering Nederland via Veilig Thuis (Lumensgroep)
	Begeleiding van de pleger dmv terugvalpreventieplan,, time-out, hulpverlening, begeleiding	Reclassering Nederland via Veilig Thuis (Lumensgroep)
Consult en advies bij huisverboden		Forensische poli de Omslag De Woenselse Poort via . Veilig Thuis (Lumensgroep)
Onderzoek	Onderzoek naar onderliggende psychopathologie	GGZ Oost Brabant
Consultatie Daderhulpverlening vanaf 15 jr.		GGZ Oost-Brabant
Ondersteuning op locatie	Meegaan naar gezinnen	GGZ Oost-Brabant
Specialistische behandeling		
	Behandelprogramma voorkomen grensoverschrijdend gedrag en delict gedrag, met specialisme huiselijk geweld	GGZE, De Omslag Via Veilig Thuis (Lumensgroep)
	Pleger-begeleiding bij huisverbod	
	10 gesprekkenmodel relatie Gesprekken bij partnergeweld	
	Verkort toeleiding traject GGZ behandeling	
voor plegers van geweld in huiselijke kring	Carroussel groep voor daders	Reclassering Nederland
Recidive-aanpak		
		Veilig Thuis Lumensgroep i.s.m. ketenpartners nazorg ex gedetineerden
Opvang		
Time-out woning in het kader huiselijk geweld	Begeleiding bij het stoppen van geweld	SMO ism LEV-groep
1 ^e fase crisisopvang vrouwen met trajectbegeleiding	Begeleiding bij het stoppen van geweld	SMO-Helmond
1 ^e fase crisisopvang gezin	Individuele begeleiding van kinderen in de opvang	SMO-Helmond
2 ^e fase tijdelijke opvang vrouwen (met kinderen)	Toewerken naar zelfstandig of begeleid wonen	SMO-Helmond
2 ^e fase mannen opvang		SMO-Helmond
Opvang 3 maanden en nood bed	Blijf van mijn Lijf	Stichting Neos
2 ^e fase zelfstandig met		Stichting Neos

trajectbegeleiding		
Individuele begeleiding en groepsbegeleiding kinderen Doel: normaliseren ontwikkeling	Programma gezinnen in de opvang	Stichting Neos
Begeleiding bij overstap naar zelfstandig wonen	Critical Time Intervention	Stichting Neos
Nazorg en herstel		

Landelijke inkoop jeugd raamcontracten

Functie	Omschrijving	Organisatie
1: Jeugdzorg Plus		
	Gesloten opname van tienermoeders tijdens zwangerschap of met pasgeboren kind	Intermetzo
2: GGz		
	Eer gerelateerd geweld, loverboys en prostitutie	Fier Fryslân
	Muliti-disciplinair Consultatieteam (expertise kinder- en jeugdzorg , volwassenenzorg, preventie) bij (vermoedens) kindermishandeling, huiselijk geweld	GGZ Oost-Brabant
3: Expertise en behandelcentrum		
	Geweld in afhankelijkheidsrelaties onder de 18	Fier Fryslân Kompaan en de Bocht
4: Forensisch-medisch		
Letselduiding onderzoek bij minderjarigen kindermishandeling en seksueel misbruik		Forensische Polikliniek Kindermishandeling

Landelijke specialistische opvang

Functie		Organisatie
Toegang tot landelijk netwerk van Veilig Opvang		Stichting Neos
Knooppunt Huwelijksdwang en achterlating Den Haag		
Categorale opvang Buitenlandse slachtoffers van mensenhandel COSM		Comensha
Mannenopvang		In de G4: Amsterdam, Den Haag, Utrecht Rotterdam
Centrum Kinderhandel Mensenhandel		Fier Fryslân
Pilot top-referente zorg veiligheid en bescherming voor slachtoffers binnenlandse mensenhandel Opvang en behandeling slachtoffers loverboys		Fier Fryslân, Friesland, Rotterdam ism Horizon Jeugdzorg
Veiligheid		
Preventie & Coördinatie jeugdprostitutie en mensenhandel <ul style="list-style-type: none"> • Preventie slachtofferschap • Ketenaanpak zorg - justitie • Zorgcoördinatie 	Veilig Thuis, inbreng vanuit Lumensgroep	Regionaal Regio 15 gemeenten
Preventie & Coördinatie jeugdprostitutie en mensenhandel . Deelproject Jeugdprostitutie jongens	Veilig Thuis, inbreng vanuit Lumensgroep	Ministerie Veiligheid en Justitie (regeling uitstapprogramma's RUPS2) 75% en gemeente 25 % Periode 2014 - 2017
Basis prostitutie zorg	GGD	
Prostitutie-controleteam	Politie	
Team mensenhandel	Vreemdelingenpolitie	
Project Levenskracht uitstapprogramma prostituees en sekswerkers <ul style="list-style-type: none"> • Specialistische hulp • Inloop- en adviescentrum in Eindhoven • Out-reachende aanpak • Ondersteuning en begeleiding 	Leger des Heils Limburg Brabant Nazorg vanuit Stedelijk Kompas Eindhoven	Verbreding van Gemeente Eindhoven naar Veiligheidsregio Eindhoven (15) - Regio Brabant Zuidoost (21) en regio Oost Brabant (41)
Bovenregionale aanpak Human Trafficking	Leger des Heils	Op landelijk en internationaal Europees niveau

Casusoverleggen	
Casusoverleg Bescherming	Raad voor de Kinderbescherming , Jeugdbescherming, Veilig Thuis
Casusoverleg Huiselijk geweld	Veiligheidshuis
Casusoverleg Tijdelijk huisverbod	Veiligheidshuis (coördinatie SHG)
Casus Op Maat overleg	Overleg over complexe zaken Huiselijk Geweld Veilig Thuis met OM
Casusoverleg jeugdprostitutie	Veilig Thuis/ Veiligheidshuis
Ontwikkelen ketenaanpak Huiselijk Geweld	Veilig Thuis/ Veiligheidshuis